

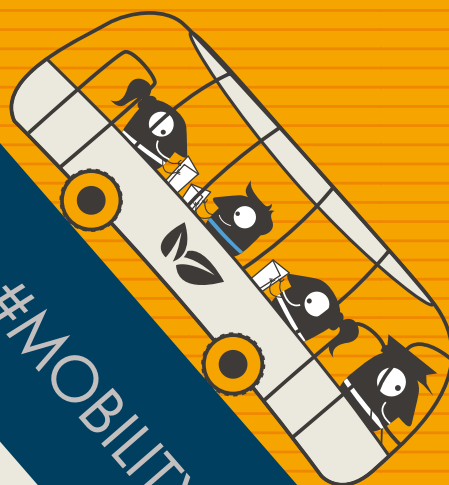
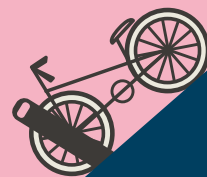
EUROPEISKATRAFIKANTVECKAN

HANDBOK FÖR KAMPANJANSVARIGA I DELTAGANDE KOMMUNER

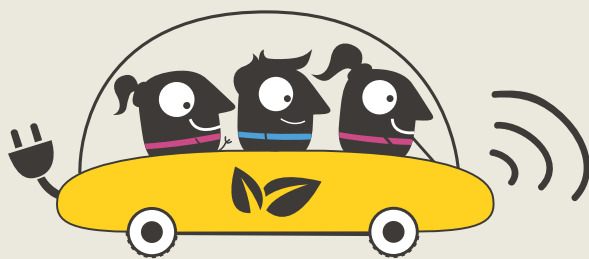
16–22 SEPTEMBER 2017

TÄNK FRAMÅT – RES TILLSAMMANS!

#MOBILITYWEEK

Europeiska sekretariatet:

EUROCITIES

1 Square de Meeûs/B-1000 Brussels – BELGIEN

juan.caballero@eurocities.eu

Tfn: +32 2 552 08 75

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION TILL HANDBOKEN: ETT VERKTYG FÖR LOKALT KAMPANJANSVARIGA FÖR EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN	2
Vad är handboken?	2
VARFÖR EN EUROPEISK TRAFIKANTVECKA?	3
Europeiska trafikant veckans bidrag till hållbara resor och transporter i städerna	3
Registrering av Mobility Actions	4
HUR DELTAR OCH REGISTRERAR SIG KOMMUNER?	5
EMW AWARD	6
TRAFIKANTVECKAN, SJU DAGAR MED AKTIVITETER SOM RÖR HÅLLBARA OCH SMARTA RESOR OCH TRANSPORTER	8
Kollektivtrafik	8
CYKLING	10
Gångtrafik	11
MOBILITY MANAGEMENT	12
Smartare och effektivare användning av bilen	14
Fritid och shopping: hållbara och smarta resor och transporter	15
Shopping	16
Hållbara smarta resor & transporter – och miljö & hälsa	17
Gröna vägar	18
PERMANENTA ÅTGÄRDER	19
BILFRI DAG UNDER TRAFIKANTVECKAN	21
INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	23
Utvärdering och uppföljning	26

INTRODUKTION TILL HANDBOKEN: ETT VERKTYG FÖR LOKALT KAMPANJANSVARIGA FÖR EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN

Vad är handboken?

Syftet med denna handbok är att ge allmän information till **kommuner** som avser delta i årets EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKA** 16–22 september 2017.

Även om handboken vare sig är något påbud eller är någon totalt uttömmande sammanställning så kan du säkert hitta såväl användbar information och *inspiration som goda råd och tips*. Den bygger på *europiska erfarenheter* från kommuner, städer och tätorter som tidigare har organiserat EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.

Här finns kraven för att registrera ^[1] ^[2] sig online för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**. Värdefulla idéer finns presenterade som hjälp för att kunna genomföra aktiviteter och permanenta åtgärder. Det finns även ett kapitel som enbart handlar om hur man är med och tävlar om EMW Award ^[3], EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**-priset. Annan kompletterande information finns t.ex. i Bästa-praxis-guiden ^[4] som ger exempel på inspirerande kampanjaktiviteter, och tematiska riktlinjer som fokuserar på årets tema. De publiceras varje år och finns på webbplatsen.

Varje år har kampanjen ett tema och en slogan. I år handlar det om att lyfta fram att miljö och ekonomi ofta går hand i hand:

- Tema: "Hållbart smarta resor och transporter – en investering för Europa!"
- Slogan: "Res hållbart – lönsamt och smart!"

Deltagande kommuner bör ta hänsyn till dessa riktlinjer när de organiserar sin EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKA**, men förstås gärna anpassa efter de lokala förhållandena.

[1] Kommuner registrerar sitt deltagande via <http://www.mobilityweek.eu/register-your-city/> och <http://registration.mobilityweek.eu/login.php?lang=se>

[2] Övriga aktörer registrerar sina "Mobility actions" via <http://www.mobilityweek.eu/about-mobilityactions/> och <http://mobility-action.mobilityweek.eu/login.php>

[3] <http://www.mobilityweek.eu/emw-award/>

[4] <http://www.mobilityweek.eu/campaign-materials/>

VARFÖR EN EUROPEISK TRAFIKANTVECKA?

Europeiska trafikantveckans bidrag till hållbara resor och transporter i städerna

Trafikantveckan är en europeiskt samordnad årlig kampanj (European Mobility Week) som syftar till att ge draghjälp och stöd till kommuner och andra aktörer som vill lyfta fram åtgärder som underlättar och uppmuntrar till mer hållbara och smarta resor och transporter. Förra året deltog 1873 kommuner, städer och tätorter, varav 90 svenska, i 45 länder tillsammans med regioner, företag och ideella organisationer. Det kan handla om att lyfta fram aktiviteter inom t.ex. kollektivtrafik, gång och cykel, resfria möten, samåkning, bilpooler, sparsam körning och trafikplanering för attraktiva tätorter.

Den europeiska kommissionen har angett två ambitiösa mål för mobilitet i våra städer:

- utfasning av konventionellt bränsleddrivna bilar i städer fram till 2050 samt
- nollutsläpp från trafiken i storstäder senast år 2030.

EU-kommissionären med ansvar för transportfrågor, Violeta Bulc, fokuserar under 2016 på fyra prioriterade områden: innovation, digitalisering, mindre koldioxidutsläpp och människor.

Bakgrund

År 2000 införde den tidigare EU-kommissionären för miljö, Margot Wallström den bilfria dagen som ett europeiskt initiativ för att ge städerna en konkret möjlighet att visa hur miljöfrågor berör dem. Under en dag, den 22 september, visade lokala myndigheter upp sina städer i ett annat ljus genom att begränsa motortrafiken, uppmuntra till användning av hållbara transportsätt och öka medvetenheten om miljöns betydelse för människors val av transportmedel. Mer än 400 lokala myndigheter från 23 länder deltog redan första året. Efter framgången med den bilfria dagen har EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** genomförts från den 16 till den 22 september varje år sedan 2002.

Kännedomen om initiativet har ökat för varje år, och den allmänna opinionen är generellt mycket välvilligt inställd – mer än 80 % av de som intervjuats uttrycker sitt stöd. De flesta anser även att kampanjen är värdefull för att visa på konkreta alternativ till onödiga resor med bil i städer.

Vad handlar det om?

Den europeiska kampanjen syftar till att främja hållbara och smarta resor och transporter i städerna, EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, är ett utmärkt tillfälle att visa de utmaningar som städer och tätorter ställs inför och även lösningar när de vill lyfta fram åtgärder som underlättar och uppmuntrar till att förändra människors beteende och åtstadkomma mer hållbara och smarta resor och transporter.

Kommunerna uppmuntras att anordna informationskampanjer runt givna ämnen och tema, liksom att genomföra permanenta åtgärder för att förbättra transportsituationen i staden i hållbar riktning. I år handlar det om att lyfta fram att miljö och ekonomi ofta går hand i hand:

- Tema: "Hållbart smarta resor och transporter – en investering för Europa!"
- Slogan: "Res hållbart – lönsamt och smart!"

EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** är också en bra möjlighet för berörda aktörer att träffas och samtala om de olika aspekterna av resor och transporter, ta fram innovativa lösningar för att göra dessa mer hållbara och smartare (effektiva), minska onödig bilåkning och minska utsläppen, t.ex. genom nya tekniker eller andra åtgärder.

EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** ger medborgarna en möjlighet att fundera över hur de vill att våra gatuutrymmen ska användas så att städerna blir attraktiva miljöer att vistas i och att diskutera konkreta lösningar för att tackla de utmaningar som luftföroreningar och buller, trafikträngsel, trafikolyckor och hälsoproblem innebär.

EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** innebär möjligheter att för aktiviteter och är även en plattform för samarbete mellan många olika aktörer, som kommuner, företag, organisationer och föreningar att t.ex.:

- marknadsföra sina initiativ för hållbara och smarta resor och transporter i kommuner, städer och tätorter.
- skapa medvetenhet om hur man konkret kan motverka negativa effekter på miljön och livskvaliteten från ineffektiva resor och transporter.
- etablera partnerskap mellan olika lokala aktörer.
- delta i och få draghjälp av en europeisk samordnad kampanj med samma mål och identitet som ett stort antal andra kommuner, städer och tätorter.
- betona det lokala engagemanget för hållbara och smarta transporter i kommunen.
- lansera ny politik, permanenta initiativ och andra aktiviteter.

Partnerskap för hållbar rörlighet

Det tar lång tid att nå fram till allt hållbarare och smartare mobilitet, och framgång kräver inte bara politiskt stöd utan även samarbeten genom engagerade partnerskap.

Kommunerna uppmuntras därför att i så stor utsträckning som möjligt ingå sådana partnerskap och involvera lokala aktörer. Att skaffa lokala relevanta partners för de olika evenemangen och samordna förberedelsen av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** i nära samarbete med dem är en framgångsfaktor. Exempel på sådana aktörer kan vara transportorganisationer, miljö-, hälso- och idrottsorganisationer, lokala företag (inklusive deras externa kontakter, dvs. kunder, leverantörer och partner), (lokala) medier, etc.

Notera att erfarenhetsmässigt är företagen ofta intresserade av att delta för att visa att de tar sitt ansvar för att motverka klimatförändringar och att värna om samhället och sin personals hälsa.

Registrering av Mobility Actions

Glöm inte att det inte bara är kommuner^[5] som kan registrera sitt deltagande i Trafikantveckan. Alla andra aktörer som vill delta i kampanjen och berätta om vilka åtgärder de vidtagit för att

[5] Kommuner registrerar sitt deltagande via <http://www.mobilityweek.eu/register-your-city/> och <http://registration.mobilityweek.eu/login.php?lang=se>

främja hållbar mobilitet är när som helst under året välkomna att registrera en "Mobility Action ^[6]". Det kan gälla t.ex. regioner, regionala kollektivtrafikmyndigheter, företag, frivilligorganisationer, akademiska institutioner, lokala, regionala och nationella myndigheter/inrättningar/organisationer eller en grupp av medborgare osv. osv.

HUR DELTAR OCH REGISTRERAR SIG KOMMUNER?

Alla kommuner, städer eller tätorter, även utanför Europa, är inbjudna att delta i och registrera sig för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**. Registreringen på nätet godkänns förutsatt att de anordnar ett evenemang eller en aktivitet som gäller hållbara resor och/eller transporter.

Det finns tre alternativa kriterier för att registrera en kommuns deltagande, varav minst en måste vara uppfylld:

- Att anordna en Trafikantvecka med aktiviteter som tar upp årets huvudtema.
- Att genomföra minst en ny permanent åtgärd som bidrar till en överflyttning från privatbilen till ett mer miljövänliga transportmedel. Om möjligt bör minst en av åtgärderna vara en permanent omfördelning av vägutrymme till gångtrafikanter, cyklister eller kollektivtrafiken, t.ex. bredare trottoarer, nya cykel- eller bussfiler, nya trafikdämpande planer eller lägre hastighetsgränser. Detta gäller alla permanenta åtgärder som genomförs under året (2016), förutsatt att de marknadsförs under EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** (16-22 september).
- Att organisera en bilfri dag, helst den 22 september, genom att reservera ett eller flera områden för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik minst en hel dag (en timme före till en timme efter normal arbetstid).

Gulddeltagare

Kommuner som uppfyller *alla tre* kriterierna ovan blir *gulddeltagare* och har rätt att ansöka om EMW Award ^[7], EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**-priset, se nedan.

Hur går registreringen till?

När en kommun som önskar delta i kampanjen registrerar sig via ett online-formulär som fylls i ^[8]. Formuläret, som finns på svenska och på engelska, liksom många andra språk, skickas sedan automatiskt vidare till den nationella samordnaren och till Europasekretariatet för godkännande.

[6] Övriga aktörer registrerar sina "Mobility Actions" via <http://www.mobilityweek.eu/about-mobilityactions/> och <http://mobility-action.mobilityweek.eu/login.php>

[7] <http://www.mobilityweek.eu/emw-award/>

[8] Kommuner registrerar sitt deltagande via <http://www.mobilityweek.eu/register-your-city/> och <http://registration.mobilityweek.eu/login.php?lang=se>

Följande information måste anges av kommuner som vill registrera sig, enligt *den eller* de tre kriterierna ovan som ens aktiviteter avser:

- Namn, befattning och kontaktuppgifter för den person som är ansvarig för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** inom kommunen samt den som är pressansvarig.
- Åtgärder/evenemang (som rör årets tema) som anordnats för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** och motsvarande program.
- Permanenta åtgärder som ska genomföras detta år.
- Information om zoner som begränsas för privatbilar.

När onlineregistreringen har skickats in kontrolleras den av den nationella eller europeiska samordnaren. När den är godkänd skickas ett automatiskt bekräftelsemej. Det är först då som kommunens aktiviteter publiceras på nätet i fliken "Participants^[9]" på EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**s webbplats. Inloggningsuppgifter till webbplatsen skickas ut tillsammans med bekräftelsemejlet så att kommunen kan uppdatera den lämnade informationen (t.ex. ändringar i programmet).

Notera att Stadgan (chartern) bara behöver undertecknas av de kommuner som ansöker om EMW Award, EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**s pris.

EMW AWARD

Kommuner som uppfyller *alla tre* kriterierna (se ovan) blir *gulddeltagare* och har rätt att ansöka om EMW Award^[10], EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**-priset.

Syftet är att visa upp och belöna särskilt framgångsrika kommunala kampanjer och att inspirera andra för att öka medvetenheten om behovet av lokala åtgärder för hållbara och smarta resor i transporter. Finalisterna firas på en gala i Bryssel och visas upp i olika publikationer. Vinnaren av EMW Award tilldelas en video som visar vad denna europeiska mästarkommun har uppnått.

Delta gärna! Flera svenska kommuner har vunnit under tidigare år:

- Lund (1:a pris år 2002)
- Gävle (1:a pris år 2009, bland 3 i topp år 2012 och 10 i topp år 2010)
- Östersund (1:a pris år 2014, bland 3 i topp år 2013 och 10 i topp år 2009 och 2010)
- Härnösand (bland 10 i topp år 2013)

Kriterier för deltagande

Kommuner kan söka EMW Award, EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**s pris om de

1. har registrerat sitt deltagande online
2. har skickat in den undertecknade chartern
3. är *gulddeltagare*, dvs. uppfyller alla tre kriterierna (se ovan)

[9] <http://www.mobilityweek.eu/2016-participants/>

[10] <http://www.mobilityweek.eu/emw-award/>

4. ligger i EU-28, i EU:s kandidatländer, i potentiella EU-kandidatländer som ingår i stabiliserings- och associeringsprocessen (SAP), i europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i länder inom Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA). Dessa länder är Albanien, Belgien, Bosnien och Hercegovina, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Storbritannien, Grekland, Irland, Island, Italien, Kosovo, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Malta, Montenegro, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Serbien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ungern, Österrike.

Bedömningskriterier

En oberoende jury av experter på mobilitet i städer kommer att bedöma

1. kvaliteten på aktiviteterna som berör årets tema
2. handlingsplanen för evenemang och allmänhetens medverkan
3. kommunikationsstrategin
4. inverkan av de permanenta åtgärderna
5. omfattningen av partnerskapet med lokala intressenter.

Ansökningsförfarande

Lokala myndigheter som vill ansöka om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**s pris måste

1. fylla i ansökningsformuläret på engelska (max. 20 sidor) med uppgifter om den lokala myndigheten, evenemang och aktiviteter, genomförda permanenta åtgärder samt bidragen från partner och arten av dessa
2. skicka ansökningsformuläret per e-post, ett digitalt exemplar av den undertecknade stadgan (chartern) samt en karta över området som stängts av för motortrafik under bilfria dagen
3. skicka in stödmaterial om kommunikationsverktyg, pressklipp, videor och bilder (företrädesvis högupplösta).

Ansökningsformuläret finns online^[11].

Prisceremoni och pris för EMW Award

Prisceremonin för EMW Award, EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**hålls i Bryssel. EU:s transportkommissionär deltar. Den vinnande kommunentilldelas en upp till tre minuter lång kampanjvideo som kommer att visas i Europa hur väl staden har lyckats främja hållbara och smarta resor och transporter.

SUMP-award

Det finns även ett parallellt pris, SUMP Award^[12], för kommuner som arbetat framgångsrikt med mobilitetsplaner (Sustainable Urban Mobility Plans = SUMPs). Det svenska TRAST-upplägget^[13] (Trafik för en attraktiv stad) kan vara en bra grund för utveckling av sådana planer.

Delta gärna! Malmö var den kommun som vann senast.

[11] <http://www.mobilityweek.eu/emw-award/>

[12] <http://www.mobilityweek.eu/sump-award/>

[13] <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/trastguiden-en-checklista.html>

TRAFIKANTVECKAN, SJU DAGAR MED AKTIVITETER SOM RÖR HÅLLBARA OCH SMARTA RESOR OCH TRANSPORTER

Lanseringen av EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN

Kommuner, städer och tätorter kan anordna många olika aktiviteter som rör hållbara och smarta resor och transporter. Det kan handla om att lyfta fram insatser inom kollektivtrafik, gång och cykel, resfria möten, samåkning, bilpooler, sparsam körning och trafikplanering för attraktiva tätorter.

Man kan t.ex.

- introducera specialerbjudanden som en biljett med särskilda kollektivtrafiksavgifter under hela veckan
- erbjuda extratjänster (tätare turer, skytteltrafik, kartor, reserådgivning, etc.)
- främja intermodalitet
- belöna dem som lämnar bilen hemma, intervju dem så att de får förklara vilka alternativa transportmedel de väljer och hur det fungerade
- lansera de permanenta initiativ som kommunen har planerat.

Att lansera med start den 16 september, den samordnade europeiska kampanjens första dag kan vara fördelaktigt inte minst mediamässigt.

Kollektivtrafik

Ett centralt tema för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** är att lyfta fram betydelsen av kollektivtrafiken och intermodala kombinationslösningar för att tillgodose resebehoven och möjligheterna som de ger att erbjuda attraktiva alternativ till onödiga bilresor.

Nedan följer några exempel på åtgärder som visar hur man kan lyckas med att anordna åtgärder och evenemang som rör kollektivtrafik, åtgärder som också kan fånga uppmärksamheten från etermedia och tidningar.

Smart pendling

Några åtgärder att överväga:

- Be kollektivtrafikoperatörerna att stanna nära stora arbetsplatser.
- Ge ekonomiskt stöd för extraordinära insatser.
- Ge skjuts hem i nödsituationer.
- Inför specialerbjudanden.
- Informera om kollektivtrafik.
- Ge personliga reseråd anpassade efter individernas resbehov.
- Bjud på dryck på hållplatser i närheten eller på bussen.

- Främja planerade åtgärder på turer med många resenärer.
- Utmana pendlarna.
- Främja kombinationsmöjligheter (intermodala lösningar).
- Anordna en debatt mellan kollektivtrafiksoperatörer och pendlare där de kan diskutera hur användningen av kollektivtrafiken kan öka och vad de positiva effekterna skulle bli för de olika parterna.

Kombinationsresor (intermodala lösningar)

- Att gå eller cykla i kombination med att åka kollektivt kan göra det senare ännu mer attraktivt:

	Genomsnittlig fart	Tillryggslagt avstånd på 10 minuter	Upptagnings-område
Promenad	5 km/h	0,8 km	2 km ²
Cykling	20 km/h	3,3 km	32 km ²

- Det går att främja kombinationen cykling och kollektivtrafik t.ex. genom att tillåta cyklar på fordon under lågtrafik och genom att bygga cykelställ vid kollektivtrafikhållplatser och stationer.
- Passagerarna kan informeras om bilpooler och samåkningssystem.
- Taxidelningsinformation kan visas vid trafikplatser.
- Informationssystemen kan göras oberoende av färdstätt, t.ex. kan bussoperatörerna informera om tåg och tvärtom.

Tillgänglig inkluderande kollektivtrafik

Tillgängliga transporter som även innefattar funktionsnedsatta personers behov är en rättighet och skapar social inkludering. Dessutom ökar även antalet passagerare som inte har funktionsnedsättning med ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken. Det är viktigt och nödvändigt att

- anpassa busshållplatser och stationer, men även bussar och tåg efter funktionsnedsattas behov (trottoarhöjd efter bussens dörr, bussar med låga insteg, liftar, ramper etc.)
- öka medvetenheten om funktionshinder
- erbjuda tidtabeller och annan information i lättillgängliga format (stora typsnitt, punktskrift, ljudformat, etc.)
- informera om tillgängligheten via webbplatser, mobilappar, broschyrer, etc.
- samarbeta med organisationer för personer med funktionsnedsättning.

Säkerhet

Enligt *L'Union Internationale des Transports Publics* (UITP) dör fler än 27 000 personer i trafikolyckor i Europa varje år. Det finns ett direkt samband mellan antalet dödade och antalet bilresor. Olyckor är den viktigaste dödsorsaken bland unga personer i EU.

Siffrorna ovan kan gärna citeras och jämföras med lokal statistik.

Andra åtgärder kan vara att inrätta lokala kanaler för information och dialog med allmänheten i säkerhetsfrågor i.

Kommunikation med resenärer

- Ta vara på möjligheterna med nya typer av kundanpassade tidtabeller, webbplatser eller appar.
- Se möjligheterna att öppna samlade kundanpassade informationstjänster som omfattar alla trafikslag.
- Ta reda på vad resenärerna tycker är viktigt och vad de har för förslag till förbättringar.

Kommunikation under Trafikantveckan med kunder och personal

Medarbetarna bör vara välinformerade om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** för att den ska nå framgång. Aktiviteterna kan innefatta t.ex.

- besök på kollektivtrafikens ledningscentral med förklaringar av turtätheter och tider, rutter med mera
- att man anordnar en gärna innovativ utställning om kollektivtrafiken som den är idag och om man har planer för förändringar
- att man förklarar trafikstörningar som beror på att nya linjer byggs, eller besök på ett tunnelbane-/spårvägsbygge
- Att man har olika former för dialog för att ta reda på vad resenärerna anser är viktigt och vad de har för förslag till förbättringar.

CYKLING

Cykling rör alla aspekter som gör en stad attraktiv och trevlig att bo i. Cyklar sparar utrymme och energi och orsakar varken buller eller luftföroreningar. De bidrar till hållbar mobilitet och välbefinnande, och de är effektiva och hälsofrämjande.

Alla förslag på aktiviteter som listas här syftar till att uppmärksamma olika fördelar med att cykla.

Cykling och smart pendling

För att hitta lösningar när det gäller säkerhet för cyklar och cykelinfrastrukturen på arbetsplatsen, säkerheten och ge incitament för att främja cykling till kan man t.ex.:

- ställa upp ett tält eller en cykelinformationsplats i ett välbesökt område som personal och allmänhet lätt kan nå.
- ordna ett "sponsorschema" – den ovana cyklisten cyklar till jobbet med sin sponsor och kan sedan intervjuas om sina erfarenheter.
- anordna en "cykla till jobbet-dag" som erbjuder alla möjliga slags incitament för pendlare att ta cykeln.
- anordna en pendlarutmaning för att visa att cykeln ofta inte bara är det billigaste och hälso-sammaste alternativet, utan även det snabbaste.
- dela ut frukost eller frukt till folk som cyklar till jobbet.
- hålla en modevisning med cykelkläder eller ta fram cykelkit (regnrock med företagets logga, etc.).
- ge cykelvänliga företag en utmärkelse eller ett pris.
- dela ut information om säkra cykelvägar till jobbet i samarbete med kommunens trafikplaneringsavdelning eller motsvarande.

Cykelinfrastruktur

T.ex kan man:

- ordna en cykelinformationspunkt eller monter för att informera anställda, husägare, besökare, etc.
- skaffa omklädnings- och duschrum för cyklister i samarbete med företag.
- ordna säkra och skyddade cykelparkeringar.
- köpa eller subventionera cyklar till en offentlig eller företagsbaserad cykelpool.
- inrätta en offentlig cykelreparationstjänst.
- flytta cykelparkeringar till nära eller närmare ingången till myndigheter, kontor, köpcenter, etc.

”Testa och bli cykelbiten!”

T.ex kan man:

- ordna informationsmöten i samarbete med lokala cykelföreningar om hur man ställer om från att ta bilen till att ta cykeln, särskilt för dem som bor upp till fem kilometer från sin arbetsplats.
- ordna en modevisning för cyklister eller en utställning om cykelprototyper och gamla cyklar.
- be lokala cykelorganisationer, cykeluthyrningsfirmor, butiker och företag som är specialiserade på sportprodukter att erbjuda reparations- och underhållsställen för cyklar.
- be lokala cykelorganisationer eller polisen att stöldmärka cyklar.
- bjud ut en inbjudan till boende om att visa att de är eller vill bli vanecyklister och be deltagarna hänga en skylt som visar hur långt de cyklar varje dag. Alla skyltarna visas på en utställning i slutet av perioden.
- Ordna ett incitamentprogram för cyklister och fotgängare i samarbete med arbetsplatser eller lokala butiksägare.

Gångtrafik

Nedan finns ett smakprov på åtgärder för att skapa uppmärksamhet kring hur viktiga apostla-hästarna är som transportmedel. De föreslagna aktiviteterna är ekonomiskt fördelaktiga och främjar hälsa och välbefinnande och kan anordnas snabbt utan att kräva fysiska ingrepp och syftar till att inspirera medborgare och skapa uppmärksamhet i medierna.

Gångtrafik och smart pendling

T.ex kan man:

- uppmuntra företag att belöna personal som går till jobbet, exempelvis med frukost eller frukt.
- uppmana företag att belöna personal som går till jobbet med pengar eller extra minuters semester.
- föreslå att företagen ger presenter till gaturenhållare som städar området utanför deras område.
- ge företag råd om hur de kan förändra utformningen av sina parkeringsplatser för att ge fotgängare företräde.
- få vd:n att själv ta en promenad på gatorna runt företagets byggnader för att bedöma och arbeta för att åtgärder mot eventuella brister i tillgängligheten för fotgängare kommer till stånd.

- samarbeta med företag för att regelbundna, gemensamma klottersaneringsprojekt i grannskapet kommer till stånd och ökar områdets attraktivitet och främjar trivsel.
- dela ut information om säkra gångvägar.

Levande attraktiva gatumiljöer

T.ex kan man:

- uppmuntra kommunfullmäktigeledamöter och lokala politiker att själva utforska staden till fots för att bedöma problem som fysiska hinder, trasiga trottoarer, olaglig parkering, dumpat avfall etc. och arbeta för att åtgärder mot eventuella brister kommer till stånd.
- arrangera en "parkeringens dag" (se www.parkingday.org) och ge de boende möjlighet att använda parkeringsplatserna på ett kreativt sätt.
- plantera träd på mindre attraktiva gator för att öka områdets attraktivitet och främja trivsel.
- inviga zoner med högsta hastigheten 30 km/tim.

Få butiks innehavare att delta i kampanjen, t.ex. med hjälp av lokala handelskammare. Exempelvis kan kommunfullmäktiges ordförande eller andra lokala beslutsfattare eller t.ex. infrastrukturministern eller andra ministrar eller tjänstemän i regeringskansliet eller i statens myndigheter:

- följa barn på sin dagliga promenad till skolan.
- träffa föräldrarna och deras barn på gator där högsta hastigheten är 30 km/h för att diskutera hur det är att gå till fots där.
- inviga en ny gångbro, en gångväg eller något annat som förbättrar för gångtrafikanter i närvaro av barn.
- gå till och från jobbet eller till sin buss-/tåganslutning, etc, följa en patrullerande polis och se till att det är lugnt och tryggt på gatorna osv.
- avisera nationell eller lokal lagstiftning och andra initiativ som bidrar till mer hållbara färdvägar och till attraktivare och trivsammare gatumiljöer.

MOBILITY MANAGEMENT

Mobility management håller på att bli en viktig metod som syftar till att åstadkomma en hållbar och smart stadsutveckling och att få fler att oftare använda hållbarare transportsätt.

I denna metod är en av de viktigaste aspekterna samarbete, t.ex. mellan kommuner, skolor och företag.

Nya tekniska lösningar och arbetssätt kan ge nya möjligheter – flexibla transporter, bussar med flexibla sträckningar, närtrafik (när man ringer och beställer en resa), lokala transporter, taxidelning, samåkning, pendelparkeringar, godstransporter och varuleveranser.

Verktögen för att förändra beteendet bygger ofta på eller innefattar information, kommunikation, organisation och samordning.

Företagen kan t.ex. bidra och involveras genom att:

- främja hållbar pendling via information i kommunens eller företagets nyhetsbrev.
- införa priser för hållbara företags aktiviteter för hälsa och miljö.
- lyfta fram medarbetare som är aktiva när det gäller rörlighetshantering och som är goda föredömen för andra.
- kartor och tillgänglighetsguider för specifika platser tas fram.
- ge personlig rådgivning om konkreta individuella och fungerande attraktiva resealternativ från dörr till dörr ges.
- informera de anställda på företaget om hållbara och smarta alternativ att resa.
- undersöka i enkäter om vad som konkret skulle vara fungerande och attraktiva resealternativ.
- utse en arbetsgrupp resesamordnare/reseansvarig som kan fånga upp och kanalisera resbehov för medarbetarna.
- Kommunen kan t.ex. bidra och involveras genom att:ordna "Cykelns dag" och belöna medarbetare med flexibla arbetstider, frukost, T-shirts, levande musik, dusch, massage, ett stölskyddsnummer, etc.
- samarbeta med IT-leverantörer och företag för att anordna en jobba- hemifrån-dag.
- få en lokal kändis att säga "Jag cyklar/går till jobbet" eller "Jag åker kommunalt till jobbet".
- dela ut pris till det företag som gör mest för att införa hållbara och smarta resor och transporter.
- anordna en dag för Hållbara och smarta resor och transporter för företag, där t.ex. medarbetarna går, cyklar, åker kollektivteller samåker.
- belöna vanependlare som har årskort.
- ge bilförare som fastnat i trafikköer en "stressboll".
- ta fram en beteckning åt cykelvänliga företag.
- sprida information om samåkningsinitiativ för företag.
- uppmuntra företag att ge sina medarbetare en cykelbonus.
- kommunen kan själva och även uppmuntra företag att testa nya åtgärder under EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN.

Under EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN

EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN är ett utmärkt tillfälle att skapa intresse för hållbara och smarta resor och transporter i städerna, t.ex. genom att

- ordna en utställning om ett eller flera olika möjliga scenarier för transportutveckling och hur kommunen vill arbeta med trafikfrågor
- ordna en konferens om stadens planering för att skapa alltmer attraktiv, hållbar och smart trafik, bostäder, arbetsplatser och annan infrastruktur
- ordna möten med medborgarna om mobilitet i städer
- presentera/införa några av åtgärderna i trafikplaneringen (nya bussträckningar, nya pendelparkeringar, cykelvägar, gröna pendelplaner, rörlighetscenter, etc.) och ge särskild information om dessa nyheter.

Smartare och effektivare användning av bilen

Målet med EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** handlar även om att uppmuntra till en mer hållbar stadsmiljö genom att använda bilen, när den så behövs, på ett smartare och effektivare sätt.

Det finns många aktiviteter som kan övervägas. Det kan gälla allt ifrån omsorgsfull och säker körning till att minska utsläppen från biltrafiken (vilket direkt påverkar klimatet och luftkvaliteten) och att öka antalet passagerare per bil.

Tänk på att kommunen inte alls måste vara den som ordnar aktiviteterna– de kan ju utföras tillsammans med många olika lokala partners.

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö t.ex. genom att:

- uppmuntra bilförsäljare eller biltillverkare att ställa upp en demonstrationsmonter med bränslesnåla bilar.
- uppmuntra körskolor att erbjuda utbildning i sparsam bilkörning.
- uppmuntra yrkesförare som skolbusschaufförer, taxichaufförer, chaufförer för företag och institutioner att köra sparsamt.
- uppmuntra lokala bensinstationer att starta kampanjer för att bilisterna ska kontrollera däcktrycket regelbundet (om trycket är under 0,4 bar ökar bränsleförbrukningen med 10%).

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö genom att "låta bilen stå", t.ex. genom att:

- ordna tävlingar där bilförarna lämnar in sitt körkort under en viss tid och får en subventionerad biljett till kollektivtrafiken i utbyte.
- visa upp lastcyklar och/eller ordna en demonstration av leverans med en lastcykel.
- bjuda in personer som cyklar till vardags att visa upp sina rutiner och dela med sig av sina erfarenheter av att transportera barn och varor, göra fritidsturer, välja lämpliga kläder osv.
- publicera en handbok för bilförare med tips och information om ämnena ovan, t.ex. hur man sparar bränsle, bullrar mindre, vad man ska tänka på när man gör reparationer (ljuddämpande däck, innovativa oljefilter, etc.), hitta biltvättar där vattnet återanvänds, parkeringsplatser, etc.
- när trafikinformation sänds på lokalradion, eller i andra kanaler, kan man be förarna att byta och/eller kombinera med andra transportsätt för att ta sig fram i trafiken om de vill undvika köer.

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö genom samåkning och bilpooler, t.ex. genom att:

- främja smarta sätt att använda bilen genom att presentera samåkningssystem och bilpooler.
- uppmuntra lokala företag som har infört samåkningstjänster att presentera sina resultat.
- om det inte finns något samåkningssystem eller bilpool i kommunen göra en enkät, under EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, för att kartlägga intresset för detta.
- ge folk som deltar i det lokala samåkningssystemet eller den lokala bilpoolen möjlighet att redovisa sina erfarenheter (en artikel med en intervju i lokaltidningen, etc.).
- bidra till att skapa ett matchningssystem för samåkare.

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö genom parkeringsåtgärder, t.ex. genom att:

- skapa nya parkeringszoner eller zoner där man inte får parkera alls.
- skärpa parkeringskontrollen.
- se över parkeringsnormen.
- informera om parkeringsregler.

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö genom ansvarsfull bilpendling, t.ex. genom att:

- arrangera en testdag för elbilar.
- införa flextider för att minska trafikträngseln i rusningstid.
- reservera de bästa parkeringsplatserna (närmast entrén) åt samåkare, bilpooler och låge-missionsbilar.
- ge samåkare garanterad hems skjuts i nödsituationer.
- flytta bilparkeringen längre bort från arbetsplatsens eller köpcentrals entré och till fördel för de som färdas på mer hållbara och smarta sätt – och så att också de som åker bil får en hälsosam promenad.
- göra en enkät vid entrén för att se hur många som har förändrat eller vill förändra sina resvanor och publicera de mest anmärkningsvärda resultaten.

Bidra till att spara bränsle, pengar och miljö genom rena bilar, t.ex. genom att:

- ordna evenemang om ansvarsfull bilkörning och rena(re) bilar, med utställning och demonstration och gärna så att det finns möjlighet att testa dessa.
- undersöka om kommunfullmäktiges ledande politiker kan använda en elbil under hela eller delar av EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN för att rikta medias uppmärksamhet på budskapen i EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN och de lösningar som rena bilar kan ge.
- ordna en frukostdiskussion om rena bilar hur användningen av rena bilar kan öka och vad de positiva effekterna skulle bli för de olika parterna.
- ordna leveranser till butiker i bilfria områden med rena fordon från särskilt reserverade leveransplatser utanför dessa till butik.
- ordna en tjänst för leverans av varor från butik till kundparkering eller hem med rena bilar.

Fritid och shopping: hållbara och smarta resor och transporter

Olika slags resor och transporter till fritidsområden och köpcentra kan ske mer hållbart. Det gäller inte bara personresorna, utan även transporter av varor. Mellan 50 och 70 procent av varurtransporterna i europeiska städer skulle t.ex. kunna ske med (last)cykel, enligt forskning utförd av Vrije Universiteit Brussel och enligt rön från projektet Cyclelogistics. Detta ämne lämpar sig väl för samarbete mellan lokala partners, som kan puffa för sina tjänster.

Upptäck staden

Bjud gärna in medborgarna för att återupptäcka sin stad med ny perspektiv. Fritidsaktiviteter kan ge möjlighet att upptäcka staden på ett säkert och roligt sätt i en tystare miljö utan bilar, inte minst under EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, t.ex. genom:

- särskilda pendlartjänster att utforska staden med.
- turer som organiseras av turistguider eller vandrarföreningar.
- fotgängare som går samman med sportbutiker, skolor, föreningar, etc.
- hotellnycklar som även ger tillgång till kollektivtrafik, cykeluthyrningsfirmor och samåknings-system.

Gemensamma aktiviteter, t.ex.:

- Uppmuntra föreningar, skolor, livsmedelsbranschen, etc. att anordna en gratis frukost eller jättestor picknick vid lunch eller på eftermiddagen.
- Anordna gratiskonserter, pjäser, gatuuppträdanden, artister, clowner, etc. på offentliga platser.
- Ställ upp en tom vägg på torget där folk kan skriva vad de tycker.
- Uppmuntra lokala idrottsföreningar och/eller butiker och företag som är specialiserade på sportprodukter att arrangera demonstrationer på gatorna: fotboll, basketboll, (strand)volleyboll, skateboard, rullskridskor, etc.
- Erbjud särskilda transportsätt som häst och vagn, turisttåg, solcellsdriva båtar, etc.

Shopping

Erfarenhetsmässigt är företagen ofta intresserade av att delta för att visa att de tar sitt ansvar för att motverka klimatförändringar och att värna om samhället och sin personals hälsa.

En viss oro som förekommer är dock att gående och cyklister ger mindre intäkter än bilister. I en undersökning ledd av det franska cyklistförbundet (Fubicy) och CNRS med stöd av den franska regeringen fann man tvärtom att bilförare och bilpassagerare spenderar mindre pengar än de som färdas på annat sätt. I undersökningen fann man faktiskt att bilister spenderar minst av alla grupper – 53,7 % av det belopp som spenderas av fotgängare, medan cyklister och de som åker kollektivt spenderar +60,4 % respektive +55,5 % i förhållande till fotgängarna. Europeiska cyklistförbundet (ECF) uppskattar att cyklister bidrar med 111 miljarder euro per år till ekonomisk aktivitet i butiker i städer och lokalt inom EU.

Fotgängare, cyklister och de som reser kollektivt spenderar förvisso mindre pengar per besök än bilister, men visar sig vara mer trogna sina lokala butiker och besöker dem 2 gånger, 1,3 gånger respektive 1,2 gånger per vecka i genomsnitt, medan medelbilisten besöker sina lokala butiker 0,7 gånger per vecka i genomsnitt.

Lokala företagare har således goda skäl till att prioritera fotgängare, och i städer runtom i världen har man sett ekonomiska fördelar för lokala företag efter att ha anpassat stadsutrymmet så att det blir mer attraktivt att gå, cykla och åka kollektivtrafik. I USA fann t.ex. New York Citys transportmyndighet att detaljhandeln längs gator med särskilda cykelfält ökade mycket mer (49 % ökning) än längs andra gator i samma område (3 % ökning). I Köpenhamn i Danmark

kom staden fram till att prioritera investeringar i cykelparkering framför i bilparkering, eftersom "cykelparkering genererar potentiellt 4,5 gånger högre intäkter än motsvarande utrymme för bilparkering". Åtta cyklister spenderar mer pengar än den enda bilist som tar upp samma parkeringsyta.

Kommunerna uppmuntras därför att i så stor utsträckning och så tidigt som möjligt involvera dem och andra lokala aktörer, t.ex. genom att:

- kontakta butiksägarna direkt med information om hur kunderna ska komma in till stadens centrum utan bil om man ordnar en bilfri dag.
- koppla namnet på en buss- eller spårvagnshållplats eller en tunnelbanestation till en butik.
- butiker i centrum marknadsför EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**. Man kan t.ex. publicera logotyperna för företagen på kartan över det bilfria området och nämna detta i lokalradion när den bilfria dagen utannonseras, leda folk rätt till butikerna med banderoller på gatorna osv.
- anordna en tjänst för hemleverans av varor till kunder med hjälp av en vagnpark med rena bilar.
- anordna en utsläppsfri leveranstjänst. En bemannad avhämtnings-/avlämningsplats kan ordnas där det.
- dela ut eller subventionera biljetter till kollektivtrafiken i butiker före och under EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.
- uppmuntra butiksägare i city att ordna ett lotteri med priser som är relevanta för EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, t.ex. gälla varor som cyklar, kollektivtrafikbiljetter, rullskridskor, etc.
- uppmuntra butiksägarna att utnyttja det offentliga rummet som under veckan är utan fordon, t.ex. genom att öka säljutrymmet (terrasser eller bås på gatan), dock utan att EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** enbart blir ett stort kommersiellt jippo förför marknadsföring.

Hållbara smarta resor & transporter – och miljö & hälsa

Trafiken på vägarna i Europa ökar och kommer sannolikt att fortsätta öka. Det leder inte bara till ökad tillgänglighet utan även till sänkt livskvalitet och risk för ökad ohälsa genom buller, luftföroreningar, olyckor, stress, etc. Även de svenska klimatpåverkande utsläppen (CO₂) påverkar hälsan negativt, även om det i huvudsak sker i andra länder.

"Sitting is the new smoking! Att rökning är ohälsosamt vet nästan alla, men vet du om att för lite fysisk aktivitet i dagens samhälle är ett mycket stort hälsoproblem, kanske i samma storleksordning till och med? Samtidigt finns ju en stor potential för att ta tillvara de hälsofrämjande möjligheter i vardagen som ökad gång, cykel och i viss mån kollektivtrafik (man går ju till/från bullhållplatsen eller stationen) innebär – och som ofta dessutom kan innebära minskade utgifter för den enskilda individen!"

Hälsoeffekterna av transporterna påverkar större delen av befolkningen och särskilt sårbara grupper som barn och äldre. Vissa av dessa effekter på människors hälsa som orsakas av transporter är välkända och omfattar allt från hälsopåverkan från trafikbuller till sjukdomar i andningsorganen och hjärtkärlsjukdomar.

De lokala miljökontoren har enligt miljöbalken som uppgift att skydda invånarna från bl.a. negativa effekter av buller och dålig luftkvalitet och de skulle t.ex. kunna informera om läget i kommunen och om sitt arbete, t.ex. hur de övervakar luftkvaliteten eller vad de har för aktiviteter som syftar till att förbättra buller- och luftkvalitetsnivåerna.

Den lokala sjukvården, försäkringsbolag, läkarföreningar och idrottsorganisationer skulle kunna vara lämpliga partners när det gäller att hälsorelaterade aktiviteter.

Polisen och/eller bilprovningen skulle t.ex. kunna erbjuda däcktrycks- eller avgastester eller andra aktiviteter på fordon som syftar till att föroreningar och buller.

Fördelar med att gå och cykla

Forskning visar att medarbetare som motionerar mår bättre, presterar bättre och är mindre sjukskrivna. Aktiviteter kan t.ex. vara att

- uppmuntra försäkringsbolag eller sjukvården att ta fram information om fördelar för hälsan med fysisk aktivitet, hälsorisker och kostnaderna för fysisk inaktivitet, vad det kan betyda om man får till fysisk aktivitet i det dagliga resandet, etc.
- anordna enaktivitet där läkare belyser stillasittande resors negativa och fysiskt aktiva resors positiva effekt på hälsan.
- uppmuntra sjukhus/läkare att erbjuda "hälsokontroller" (blodtryck, cirkulation, vikt, benmassa, etc.) för att öka medvetenheten om hälsofrågor.
- uppmuntra idrottsföreningar att presentera sina aktiviteter.
- bjuda in idrottsföreningar, företag, skolor, etc. att anordna och delta i tävlingar, lopp eller stafetter.
- kommunen själv eller berörda bostadsföreningar förbättrar lekplatser så att de uppmuntrar till fysisk träning och aktivitet hos barn.
- uppmuntra grupper som promenerar eller cyklar för bl.a. sin hälsas skull att hålla presentationer, för att inspirera andra att gå och cykla mer.
- få kommunfullmäktigeledamöter och andra lokala politiker och kommunala tjänstemän att delta i "hälsopromenader".
- presentera åtgärder som redan har genomförts eller som planeras för att förbättra situationen för fotgängare och cyklister (dämpning av trafiktempot, gångzoner, gång- och cykelvägar, etc.).
- anordna fitnessträning, t.ex. i samverkan med försäkringsbolag och idrottsföreningar.

Gröna vägar

En "grön väg" är en "transportväg som uteslutande är avsedd för resor utan motorfordon, framtagen på ett integrerat sätt, vilket ökar både miljöns kvalitet och livskvaliteten i området runt omkring. Dessa vägar ska uppfylla tillfredsställande standarder vad gäller bredd, lutning och markskick så att de är lätta att använda utan risk för någon person, oavsett förmåga."

(Lille-förklaringen, 12 september 2000)

Gröna vägar brukar vara stigar som följer järnvägsspår eller vattenvägar, eller går genom skogar eller naturreservat. Det kan vara ett fint sätt att upptäcka natur och kultur under guidade

turer eller via informationsskyltar. Ett mål kan vara att uppmuntra att gröna vägar anordnas och att göra aktiviteter så att allmänheten ska upptäcka och använda dem. T.ex. kan man:

- ordna vandringar/cykelturer eller picknicks på befintliga och inofficiella gröna vägar tillsammans med olika intressegrupper, som kan nyttja gröna vägar som mötesplats, t.ex:
 - Rörelsehindrade och äldre personer, etc.
 - Artister, idrottare, politiker, lokala kändisar, etc.
 - Försäljare av begagnade cyklar.
 - Medier och journalister.
- använda en grön väg som ett utomhusklassrum för lektioner i matte, geografi, lokalhistoria, natur och miljö.
- anordna en städdag längs de gröna vägarna med frivilliga.

På platser där det redan finns gröna vägar kan t.ex.:

- korsningarna mellan vägar och gröna vägar göras säkra.
- säkra passager till skolor och andra serviceområden skapas.
- skolor eller företag planera för att ta hänsyn till de lokala gröna vägarna.
- initiativ som ska främja gröna vägar publiceras.
- nya delar av gröna vägar invigas.
- nya faciliteter längs de gröna vägarna som t.ex. rastplatser, avställningsplatser för cyklar mm invigas.

På platser där det inte finns gröna vägar kan t.ex.:

- nya projekt för att införa gröna vägar för allmänheten presenteras.
- mark för nya gröna vägar eller nya delar av gröna vägar eller lokala nätverk för gröna vägar förberedas.
- företag ges möjlighet att sponsra utvecklingen av nya gröna vägar.

Det finns en karta över gröna vägar på webbplatsen för föreningen för gröna vägar i Europa (European Greenways Association), www.aevv-egwa.org

PERMANENTA ÅTGÄRDER

Deltagande kommuner uppmuntras att som en del av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** "genomföra minst en ny permanent åtgärd som bidrar till övergång från privatbilar till miljövänliga transportmedel" (ett av tre alternativa kriterier för registrering).

Om möjligt bör minst en av åtgärderna vara en permanent omfördelning av vägutrymme till gångtrafikanter, cyklisterna eller kollektivtrafiken, t.ex. bredare trottoarer, nya cykel- eller bussfiler, nya trafikdämpande planer eller lägre hastighetsgränser. Detta gäller alla permanenta åtgärder som genomförs under året (2016), förutsatt att de marknadsförs under EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** (16-22 september).

Sådana åtgärder kan bidra till hållbarare och smartare resor och transporter ofta utan att vara dyra. De visar kommunens engagemang för hållbar mobilitet.

Några exempel på permanenta åtgärder kan vara:

Cykelfrämjande åtgärder, t.ex.:

- Förbättrade cykelvägar och -inrättningar (förlängning, lagning, nya vägskyltar, parkeringar, lås, etc.).
- Cykelpoolssystem, cykelutlåningssystem och liknande som ger ökad tillgång till cyklar.

Fotgängarfrämjande åtgärder, t.ex.:

- Anordnade eller utökade gång- och cykelvägar, vandringsstigar parker eller andra områden som uppmuntrar till promenader eller löpning.
- Förbättrad infrastruktur t.ex. gångbroar, trottoarer, övergångsställen, belysning, etc.
- Offentliga utrymmen som får andra användningsområden eller görs om till fotgängarstråk.

Kollektivtrafikfrämjande åtgärder, t.ex.:

- Förbättrat och utökat kollektivt transportnät (körfält som eventuellt även får användas av samåkare, bilpooler och taxi och rena person- och godsfordon, nya hållplatser, nya linjer, reserverade områden, etc.).
- Ökad turtäthet, nya expresstjänster, etc.
- Miljövänligare, renare fordon i kollektivtrafikens vagnparker.
- Introducering av mobilbiljetter och -tjänster.
- Integrerade tjänster i kombination med och för olika typer av kollektivtrafik.

Främjande av trafikdämpande åtgärder, t.ex.:

- Program för lägre hastigheter nära skolor.
- Färre och mindre subventionerade parkeringsplatser.
- Samåkningsstationer.
- Permanent begränsning av biltrafiken i stadskärnor.

Främjande av tillgänglighetsåtgärder

- Arbeta med mobilitetsplaner för mer hållbara och smartare resor och transporter.
- Gör särskilda insatser som ökar tillgängligheten även för personer med begränsad rörlighet, t.ex. genom att åtgärda fysiska hinder i gatumiljön och det offentliga rummet så att det även blir inbjudande och attraktivt för personer som sitter i rullstol.
- Sänk och bredda trottoarer och gång- och cykelvägar, använd det tillgängliga gatuutrymmet på ett sätt som uppmuntrar mer hållbara resor och transporter.
- Montera ljudapparatur i trafikljus.

Främjande av nya typer av användning och ägande av fordon, t.ex. genom

- Lansering av bilpooler och samåkningssystem online.
- Ansvarsfull bilkörning (sparsam körning, etc.).
- Använda rena(re) bilar.

Främjande av hållbarare, smartare och renare varutransporter, genom t.ex.

- Nya lokala regler för varutransporter.
- Användning v rena(re) bilar.
- Skapa platser för omlastning av varor till samtransporter.

Främjande av smart och hållbar mobilitetsplanering, t.ex. genom:

- Anpassade resplaner för arbetsplatser och skolor.
- Kommunala eller regionala mobilitetscenter och informationstjänster.
- Utbildningsmaterial.
- Kommunala mobilitetsplaner som tas fram i samråd med lokala aktörer, allmänheten, företag, ideella organisationer, kollektivtrafikmyndigheter, etc.
- Incitament och bonusar till medarbetare.
- Åtgärder som ökar tillgängligheten till och i offentliga utrymmen.

BILFRI DAG UNDER TRAFIKANTVECKAN

Deltagande kommuner uppmuntras att som en del av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** "organisera en bilfri dag, helst den 22 september, genom att reservera ett eller flera områden för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik minst en hel dag (en timme före till en timme efter normal arbetstid)." (ett av tre alternativa kriterier för registrering).

Ett eller flera bilfria områden kan utses i en stad. Området eller områdena stängs för motortrafik större delen av dagen. Bara fotgängare, cyklister, kollektivtrafik och renare fordon (LPG, NVG, el, etc.) släpps in. Om mer än ett område utses kan gångvägar knyta ihop dem. Det kan även vara praktiskt att de bilfria områdena får en buffertzon med särskild information till bilförare.

Det bilfria områdets läge och storlek bör väljas noga och hänsyn tas till de lokala förhållandena och gärna med beaktande av möjligheter att lyfta fram:

- visualisering av specifika teman (t.ex. buller, mätningar av luftkvalitet osv.).
- planerade initiativ som kan presenteras eller testas (t.ex. att en fotgängarzon planeras inrättas).
- aktiviteter för särskilda målgrupper (t.ex. barn).
- organisationer som finns i området och som kan bidra med sina egna aktiviteter (t.ex. mat, idrott).
- Antalet besökare i området en "vanlig" dag och hur det skulle kunna bli när eventuellt planerade insatser genomförts.
- parkeringsområden som krävs i området runtomkring under den EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.
- Förbindelser mellan olika bilfria områden EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.

Bommar och vägsärrar

Åtkomsten till de bilfria områdena bör övervakas och bommar monteras. Kommunen och polisen behöver involveras. Tänk på att genom att involvera personal och politiker från kommunen kan det lokala engagemanget för mer hållbara och smarta resor och transporter öka.

Lista över undantagna fordon under bilfri dag

En kort lista över behöriga fordon bör upprättas. Utöver blåljuspersonal (polis, ambulans, sjuk- och hälsovårdspersonal, räddningstjänst, etc.), funktionshindrade personer och vid brådskande reparationer och liknande skulle undantag t.ex. kunna göras för renare eller tystare fordon. Undantagen bör begränsas i möjligaste mån.

Boende

De boende bör uppmanas att flytta sina bilar dagen före för att skapa ett utrymme längs gatorna. Särskilda parkeringsplatser kan komma att behövas och avtal om detta tecknas med parkeringsbolag.

Ett alternativ skulle kunna vara att ge de boende möjlighet att köra ut sina bilar från området men inte återvända före en viss tid. Då skulle de kunna lämna sina bilar på en anvisad parkeringsplats.

Leveranser till de bilfria områdena

Leveranser bör förstås tillåtas under viss specificerad tid. För handlare som behöver få leveranser dagtid kan en lastzon skapas utanför området varifrån lasten levereras med t.ex. paketcyklar eller rena bilar.

Kollektivtrafik

För att kunna erbjuda invånarna effektiva alternativa transportsätt bör man kunna erbjuda god kollektivtrafik under den EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, eventuellt med:

- högre turtäthet
- ökad tillgänglighet för personer med nedsatt rörlighet
- specialavgifter eller gratis transport
- särskilda initiativ (kombinerade parkerings- och buss- eller buss- och tågbiljetter, biljetter som ger rabatt på biografer, till simhallar, etc.).

Det kan även vara fördelaktigt att ha skytteltrafik för att knyta ihop parkeringsplatser med stadskärnan eller med vissa turer (turisturer, ringvägar, etc.).

Renare bilar

- Rena fordon bör få användas inom de bilfria områdena för t.ex. följande ändamål:
- Leverans av varor till butiksägare och/eller kunder.
- Särskilda ändamål som kan hanteras individuellt vid vägspärrarna, på parkeringsplatserna, etc.
- Boende och/eller personer med funktionshinder.

Cyklar

Tänk gärna på att t.ex.:

- Involvera lokala cyklistgrupper och -föreningar.
- Ha särskilt fokus på användning av lastcyklar, vanliga cyklar och varför inte elcyklar?
- Cykeluthyrning eller cykelutlåningsställen vid samåkningsstationer, järnvägsstationer, buss-hållplatser, etc.
- Kombinerade buss- och cykel- eller parkerings- och cykelbiljetter, bilnycklar eller registreringsdokument mot en cykel, etc.
- Bemannade cykelparkeringar under tak.
- Säkra, ordentligt märkta cykelvägar utanför de bilfria områdena, helst med avskild infrastruktur.

Pendelparkeringar

För att uppmuntra invånarna att lämna bilen hemma och åka kollektivt kan säkra parkeringsställen ordnas utanför det bilfria området. Dessa bilparkeringar bör om möjligt vara bemannade eller övervakade och bör ha öppet så länge som det lämpar sig med tanke på den bilfria dagen. De kan vara gratis eller inte (t.ex. en kombinerad parkerings- och buss- eller parkerings- och cykelbiljett). Bilparkeringar som inte ligger längs den vanliga kollektivtrafikens turer kan om det är lämpligt t.ex. betjänas av särskild skytteltrafik.

Bilparkeringar i närområdet

Särskilda bilparkeringar bör om möjligt anordnas nära det bilfria området för dem som måste använda bilen. Dessa parkeringar kan även användas för att t.ex. släppa av personer, för korttids-parkering (mindre än en timme), för att underlätta samåkning, för att leverera varor, etc. De bör inte användas för långtidsparkering och bör om möjligt vara bemannade eller bevakade under dagen. Skytteltrafik kan om det är lämpligt ordnas från dessa parkeringar till stadens centrum.

Boendeparkering

P-platser bör även reserveras för boendeparkering inom eller nära de bilfria områdena. De bör om möjligt vara öppna från en dag före evenemanget och till dagen efter. För att uppmuntra invånarna att lämna bilen på parkeringen hela dagen kan särskilt gynnsamma parkeringsavgifter tas ut i samråd med parkeringsbolagen.

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Alla Trafikantveckans kommunikationsverktyg är kostnadsfria och finns på webbplatsen www.mobilityweek.eu. EUROPEISKA TRAFIKANTVECKANS e-nyhetsbrev och de följande kanalerna i sociala medier ser till att du får reda på senaste nytt:

- www.facebook.com/EuropeanMobilityWeek
- <https://twitter.com/mobilityweek>
- www.youtube.com/user/europeanmobilityweek
- www.flickr.com/photos/europeanmobilityweek

Olika typer av kommunikationsverktyg för deltagande kommuner och andra deltagande aktörer finns tillgängliga gratis på webbplatsen www.trafikverket.se/trafikantveckan

Förutom denna handbok finns följande resurser tillgängliga online (och vissa även som papperskopior):

- Tematiska riktlinjer
- Broschyr
- Flygblad
- Kampanjvideo
- Chartern
- Guide till bästa praxis
- Kommunikationsverktygskit med visuella riktlinjer och särskilda bilder (Edgar-illustrationer, logotyp, mallar, etc.)

Kommunikationsmaterialet på engelska finns i huvudsak översatt till svenska.

Lokal information och kommunikation

Kommuner bör på olika sätt informera allmänheten om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**. För att skapa synergi och ge känslan av att det är en samordnad europeisk och global kampanj bör informationen hållas enkel och konsekvent förses med den identiteten EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.

Sociala medier

Sociala medier som Facebook, Twitter, YouTube, Vimeo, Flickr, Instagram, LinkedIn, etc. ger möjlighet att engagera tusentals människor direkt samt att marknadsföra aktiviteter. När sociala medier används är det bra att tänka på:

- att dela innehåll som är relevant för målgruppen.
- att om du stöter på felaktiga faktaframställningar gärna korrigerar dessa, men att göra det på ett respektfullt sätt. Skilj fakta från åsikter.
- att sprida budskapet och gärna berätta om partners, supportrars eller kollegers framgångar.
- att lägga upp meningsfulla och respektfulla kommentarer och att marknadsföra ditt expertområde så mycket som möjligt.
- att inte spamma och inte lägga upp kränkande kommentarer.
- att säkerställa kvaliteten på allt det du publicerar. Kolla stavning och länkar. Om du har gjort ett fel, försök inte dölja det utan erkänn och rätta till det.
- att inte säga något online som du skulle ångra om det citerades i TV eller som du måste försvara inför din chef.
- att inte göra något som du inte är behörig att göra.
- att inte ladda ned och installera program du hittar via sociala nätverk.

Informationsbrev/informationsmail

Informationsbrev eller informationsmail som anpassats till olika målgrupper kan skickas ut från kommunen eller läggas ut på kommunens webbplats före EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**, t.ex.:

- till kommunens invånare.
- till de mest berörda målgrupperna (butikägare, företag, boende i de bilfria områdena, etc.) för att särskilt informera dem och uppmuntra dem att delta i arbetet med veckan.

Informationsdokument

För att informera invånarna om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** och få igång en dialog och debatt om mer hållbara och smartare resor och transporter, om tillgänglighet och om trafiksäkerhet kan man även ta fram och dela ut t.ex.:

- översiktlig information om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** och vad den syftar till och hur och varför kommunen deltar i kampanjen.
- en artikel i kommunens nyhetsbrev.
- särskild information riktad till enskilda målgrupper.
- ett lokalt presskit som delas ut t.ex. under en presskonferens före eller vid starten av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.

Intern kommunikation

Framgångsfaktorer i den interna kommunikationen kan t.ex. vara:

- att involvera kommunalanställda i organiseringen av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN**.
- att ge kommunalanställda möjlighet att uttala sig om EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** och för mer hållbara och smartare resor och transporter.
- att uppmuntra medarbetarna på kommunens arbetsplatser att oftare använda mer hållbara transportsätt i framtiden.
- att lansera en grön mobilitetsplan just för t.ex. de kommunanställda.

Mobilisera de kommunanställda

Det behövs medarbetare (som om möjligt arbetar frivilligt) för att hantera olika aktiviteter, t.ex. att svara i telefon, informera, övervaka åtkomsten till bilfria områden och parkeringar under den bilfria dagen om en sådan arrangeras, etc. Förutom att engagera sig i själva anordnandet av EUROPEISKA **TRAFIKANTVECKAN** bör de kommunanställda uppmuntras att föregå med gott exempel t.ex. genom att delta i de aktiviteter som ordnas under veckan. För att underlätta detta kan en intern plan skapas och förberedande möten hållas. Särskild vikt bör läggas vid skolans eller företags mobilitetsplaner.

Utvärdering och uppföljning

Kommunen bör ta tillvara och dra nytta av de erfarenheter som görs för att åstadkomma och även kommunicera mer hållbara och smarta resor och transporter inte bara under veckan utan även resten av året. T.ex. kan man följa upp trafikflöden och användning av kollektivtrafiken innanför och utanför de eventuellt bilfria områdena: antal personer som åker kollektivt, motorburen trafik, cyklister, fotgängare och användning av p-platser.

Luftkvalitet

Fasta eller mobila givare kan monteras t.ex. innanför och/eller utanför de eventuellt bilfria områdena för att mäta luftkvaliteten under flera dagar. För att få giltiga jämförelser bör mätningarna göras på samma veckodag och under liknande väderförhållanden.

Buller

Bullermätningssutrustning kan t.ex. monteras innanför och/eller utanför de eventuellt bilfria områdena för att mäta hur kampanjen påverkar bullernivåerna. Bullret bör mätas under flera dagar för jämförande analys.

Allmänhetens synpunkter

T.ex. kan målinriktade enkäter genomföras för:

- invånare i kommunen.
- medborgare som reser till de eventuellt bilfria områdena eller kommunens centrum.
- boende i de eventuellt bilfria områdena eller kommunens centrum.
- affärsinnehavare i de eventuellt bilfria områdena eller kommunens centrum.
- affärernas kunder i de eventuellt bilfria områdena eller kommunens centrum.
- de som arbetar i de eventuellt bilfria områdena eller i kommunens centrum.

Det kan även vara värdefullt att ta tillvara butiksägarnas erfarenheter, genom att uppmuntra dem, eventuellt i samarbete med köpmannaföreningar eller motsvarande, att undersöka eventuella förändringar:

- av antalet kunder och av omsättningen i de butiker som ligger i de eventuellt bilfria områdena.
- av antalet kunder och av omsättningen i de butiker som ligger utanför sådana områden.

EUROPEISKATRAFIKANTVECKAN

16–22 SEPTEMBER 2017

